

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

De tempore quo Moyses exceßit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

ordinem hic prætermisum esse. Certum est enim, idolum vitulinū prius in cineres redactum, quam Moyses secundam quadragesimam auspicaretur: hoc tamen v. 8. commemoratur; illud 21. Rursus Deus Moyfi de dolandis tabulis prius mandatum dedit, de quo initio cap. sequentis, quam in sepulchris & Cadesbarne peccarent Hebræi, de quo hoc cap. v. 22. Idcirco verò temporis ordinem neglexit, quod suæ gentis delicta congerere vellet. Sic delictis in Sina admissis ea coniunxit, quæ in sepulchris & Cadesbarne commissa sunt, tum v. 25. redit ad secundam quadragesimam in Horeb transactam, ante Incendium, Sepulchra, & missos exploratores, de quibus egerat v. 22.

DEUTERONOMII X. v. 1.

In illo tempore dixit Dominus ad me: dola tibi duas tabulas. Hoc dictum fuisse vltimo die secundæ Moysis quadragesimæ notavi supra Exodi 22. quæstione de tribus Moysis quadragesimis, num. 10. & 11. & Exodi 34. v. 2. Faut Abulensis in hunc locum his verbis: *Id est, finiti 40. diebus secundis, quibus iacui orans ante Dominū: tenendo quod fuerint tres quadragesime. Si autem velis dicere, quod solum fuerunt due; est sensus: in illo tempore dixit Dominus ad me. id est, dum starem orando ante Deum, in illis 40. diebus. Et tunc dicemus, quod in istis secundis 40. diebus facta fuit oratio. & remissio, & deinde in istam scripta & data sunt secunda tabula. Sed primum verius est. Hæc ille.*

Finita ista quadragesima.

Ibidem. v. 10.

Ego autem steti in monte sicut prius quadragesima diebus ac noctibus, exaudiuiq. me Dominus etiam hac vice, & se perdere noluit. Hæc etiam ad secundam quadragesimam Moliam referenda existimo, ob rationes allatas cap. præcedenti. v. 25. Tunc enim & oravit Moyses pro populo ne deleretur, & plenè se exauditum fuisse indicat Exodi 33. v. 17. vbi cum populo singularem Dei assistentiam, quasi reconciliationis signum petisset, dixit Dominus ad Moysen: *& verbum istud, quod locutus sum tibi: Merito autem Moyses duræ cervicis populo hanc secundam quadragesimam toties occidit, ut suam Israëlitarum malitiam detestarentur, ac tandem aliquando deponerent, ob quam Propheta tam diu inter spem & metum orationis ieiunium adiunxerat. Aliud est de tertia quadragesima, qua seruus Dei cum Deo iam placato suavissimè egit, & ex eo consortio radijs gloriæ ornatus est, quam ob rem non erat, quod Hebræos redarguens huius tertiæ quadragesimæ faceret mentionem.*

Durans 2. quadragesima.

DEUTERON. XXXIV. v. 7.

Moyse centum & viginti annorum erat, quando mortuus est. Nulla est ratio dubitandi, quin iste annus, quo Moyses obiit, fuerit ab exitu de Egypto quadragesimus iam fermè desinens: cum Deuteronomium hoc anno, prima die mensis yndecimi, populo tradere inceperit, Deut. 1. v. 3.

Etus & obitus Moysi. 2. He-

P. Philippi

Chronologia
Testamenti

A. IV
17

*Traditio
Habitu
incerta.*

2. Hebræi in Seder Olam maiore cap. 10. tradunt Moysen eo die mori quo natus fuerat, expleto præcisè anno vitæ suæ 120. quos sequitur Tiberius Deuter. 34. q. 3. & latius id explicans in cap. 31. notat Moysen fuisse 80. annorum, quando ante plagas Ægyptias stetit coram Pharaone, vebaturus 7. v. 7. deinde 40. annos in deserto egisse: è quibus colliguntur anni vitæ 120. quam eum finisse vult mense XI. paulo ante completum annum quadragesimum, sed hunc defectum suppleri vno mense & aliquot diebus quos ab adito primum Pharaone vsque ad Exodum effluxisse confirmat doctrina etsi probabilis videri possit: nõ omni tamen dubio caret; etenim res, quibus alibi Iosephus assentitur excessum Moysi ad initium mensis decimi referunt. Deinde vsitato loquedi modo verè dici potest mortuus fuisse, cum esset 120. annorum, licet ad accuratum calculum nonnulli dies vitæ superfuissent, aut defuissent vt alibi sæpius notatum est.

*Quæstio.
1. Opinio.*

3. De die & mense Iudaico nonnulla est difficultas: sunt enim inter Iudæos qui Moysen mortuum velint fluente mense adhuc XI. quibus alibi Iosephus l. c. & Tostatus. Licet idem Iosephus lib. 4. Antiq. cap. vltimum Moysi tribuat 1. diei mensis duodecimi. Hebræi verò in suis Calendaribus & Seder Olam Serui Dei obitum notat die 7. mensis duodecimi, ita vt chronomij explicatio 36. diestenerit.

*Non obij.
initio mē-
si XI.*

4. Certum est Moysen initio mensis vndecimi adhuc superstitem fuisse patet Deuter. 1. v. 3. nec eius mortem ad primum mensis anni sequenti ferri posse. Mortuo enim populus 30. dies prius parentauit. Deut. 34. v. 6. mense primo die decima Iordanem traiceret. Iosue 4. v. 19. atque ita mense primo, aut duodecimo mense Legislator Hebræus viuendi finem fecit, ante diem octauam duodecimi, si annus ille fuit communis, non embolus. Nam ante Iordanis transitum, populus ad ripam triduo substitit. Iosue nec est verisimile, post obitum Moysi, durante adhuc publico 30. diebus castra ex Setim ad Iordanem promotam fuisse.

2. Opinio.

5. Torniellus ad annum m. 2583. num. 35. contra Iudæorum traditum censet Moysen ante diem 7. mensis duodecimi excessisse: si enim hoc certum esset, luctus 30. dierum ante diem 6. Nisan expletus non fuisset; Iordanis transitum tres duntaxat dies intercessissent. Pluribus autem operibus ea quæ tunc gesta narrantur, expedienda, quandoquidem exploratorum numerum Ierichonta lustrarunt, triduo ne in Apparitorum manus incidere montanis lacuerunt, tum ad castra reuersi, suæ expeditionis rationem redderunt. Iosue 2. v. 22. & sequentibus. Denique Iosue de nocte confurgens egredientesque de Setim venerunt ad Iordanem ipse & omnes filij Israel, & morati tres dies. Iosue 3. v. 1. prout habet vulgata editio. Vnde Torniellus

putat ab exploratorum missione, vsque ad Iordanis transitum sex saltē aut septem dies effluxisse, ac idcirco ante 7. diem primi mēsis, & Moyse 30. diebus parerant, & postea exploratores ē castris Ierichunta ablegatos fuisse. Torniello inscribit Bonfrerius in hunc locum, laudato Iosepho, dum Moysen ponit prima die mensis duo decimi vita functum. Petavius se Tornielli suffragatorem & aduocatum faceret, ratus Moysen sub finem mensis 11. obiisse, & minimē admittendam Hebræorum traditionē, qua Moysen 7. die Adar natum ac mortuum putant, nisi duplici Adar interueniente annus iste intercalaris fuerit.

6. Salianus ē contrario ad an. m. 2583. num. 325. traditionem illam Hebræorum recipit, ea saltem ex parte, qua Moyses 7. die mensis Adar ex hac vita missus putatur. Ad rationem Tornielli respondet, Exploratores emissos luctu haberi necdum expleto, id enim à Iosue, in abscondito, factum dicitur. Iosue 2. vers. 11. Communis enim populi luctus clandestino duorum virorum abscessu non interurbatur. Vide Salianum ann. m. 2584.

7. Vtra harum opinionum alteri præponenda sit, mihi non constat. Hoc solum annoto: ex dictis §. 4. & cōmuni authorum sententia non videri Moysen obiisse 4. Septembris, quo tamen obitus illius annua celebritate recolendus notatur in Rom. Martyrologio & Græcorum Menologio. Legitimē enim causæ non desunt, cur aliquando, sancti alicuius festum Ecclesiasticis tabulis, non eo die inscribatur, quo ille ad meliorem vitam transijt.

8. Moysen 40. primos vitæ suæ annos in aula inter Principes, totidem in Madianitide inter pastores & cælites totidem in solitudine inter Israelitarum turmas & arumnas transegisse, omnium est sententia. Addit Adrichomius annum quadragesimum Principatus eiusdem morte illius præcise expletum fuisse, quod Salliano Ducatum Moysis ab Exodo auspicianti non probatur. Verum si quis annos istius Principatus ab eo tempore accerseret, quo ipse primū ex Madianitide redux ad Pharaonem adijt, & inde ad Exodum fermē sesquimensē computaret, non multum ab Adrichomij calculo discederet. Malo tamen cum alijs annos Principatus Moysis cum annis peregrinationis in deserto, ab exitu de Terra Egypti deducere, & fateri ad anni quadragesimi complementum, mensem & eo amplius defuisse.

9. Ac quotus annus ab Orbe condito, quotus ante Christum excessui Moysis consecrandus est? Annum m. 2493. consecrant Vincent. spec. hist. lib. 2. c. 52. Cornelius, Petavius, Bucholcerus, Caluissius, Alstedius, & quot quot ferē, prætermisso Cainan iuniore Abrahamum Thare septuagenario natum autumant. Salianus & Torniel. an. 2583. definentem. Bonfrer. 2578. Beroaldus & Broughtonius 2553. Capellus 2543.

10. Anno ante Chr. 1491. mortem Moysis notat Petavius, qui erat Perodi

K k

Iulia

Opinio

Conclusio

Tres partēs vitæ Moysis & quales.

De anno quo Moyses obiit varia opin.

Itē de Anno ante Chr.

P. Philippi

Chronologia Testamenti

A. IV

17

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Julianæ 3223. cyclo Lunæ 12. Solis 3. litera Dom. D. Salianus ante Chr. an. 1458. Caluissius & Alstedius 1455. Capellus 1457. Bucholcerus 1458. Porro Salius ut alibi monui vulgarem Christi æram vno anno, Caluissius duobus parat.

*Item de die
mensis
Romani.*

11. De die mensis Romani nihil certo statui potest. Si Moyses ante Christum 1491. vltima die mensis vndecimi moriendi debitum soluit, Petauus, non video, quid ei iure opponatur. Tunc enim mensis primus poterat circa 28. Martij, mensis duodecimus circa 26. Februarij, vt indicat illius Epacta 3. cum æquinoctium non procul à die 3. Aprilis Iuliani. Anno verò ante Christi Epocham 1457. circa 10. Aprilis Nisan apertus Aureo numero 8 lit. Equat. E. Epacta 19. cumque annus ille Hebraicus laris siue 13. Lunationum fuerit, nihil verat, quo minus Moyses 7. die 7. die mensis duodecimi extremum vitæ suæ diem claudere potuerit.

12. Addit Salianus in Epitaphio Moysis eum obiisse à morte Aaronificis mense octauo, à Iosephi Patriarchæ obitu, anno 184. Iacobi 265. Abrahæ 370. à diluuiò 927. Bonfrerius in fine Pentateuchi ad ingressum Terram, quo instante mortuus est Moyses annos computat à Natiuitate 1523. à diluuiò 923. à confusione linguarum 791. ab inchoata Assyriarum monarchia 648. A natiuitate Abrahæ 540. ab excessu Abrahæ à Chaldaea à excessu Abrahæ ex Charan 465. à natiuitate Isaac 440. à matrimonio cum Rebecca 400. à natiuitate Iacob 380. à morte Abrahami 365. à Iacob in Mesopotamiam 303. à natiuitate Ioseph 289. à descensu in Egyptum 250. à morte Iacob 233. à morte Ioseph 179. à natiuitate Moyses ab Exodo 40.

*Opinio
austhoris.*

13. Ex mea supputatione mortuus est hic Propheta, cum proximus esset annus mundi 2584. diluuij 928. nati Abrahæ 546. nati Isaac 446. confusions 471. descensus in Egyptum 256. anno ante æram Christi 1457. thronismum Dauidis 376. ante fundatum à Salomone templum 449. templi restaurationem Duce Zorobabele 937. ante Hebdomadam 1000. ante regnum Cyri apud Persas initum 898. ante Monarchiam Romanam 1127. ante Monarchiam Romanorum 1427. denique 1488. ante natum Iesv Christi ac Saluatoris nostri, cui honor & gloria in æternum, Amen.

FINIS

Notarum Chronologicarum in Libros V.
Moysis.